

AD 51/26

LIMITE

CONF-MD 12

STOJIMO DOKUMENTAS

Dalykas: EUROPOS SĄJUNGOS BENDROJI POZICIJA
– 6 grupė. Išorės santykiai

STOJIMO DERYBOS

Moldovos Respublika

ES BENDROJI POZICIJA

(Moldovos Respublikai pateikus derybinę poziciją AD 39/26 CONF-MD 10)

6 derybų skyrių grupė:

Išorės santykiai

Įskaitant 30 skyrių (Išorės santykiai), 31 skyrių (Užsienio, saugumo ir gynybos politika)

EUROPOS SĄJUNGOS BENDROJI POZICIJA

Ši Europos Sąjungos pozicija grindžiama jos bendraja pozicija, skirta Stojimo konferencijai su Moldova (AD 11/24 CONF-MD 2), ir jai taikomi Konferencijoje patvirtinti derybiniai principai, visų pirma:

- jokia Moldovos arba ES pareikšta nuomonė dėl konkretaus derybų skyriaus neturės jokio poveikio pozicijai, kurios gali būti laikomasi dėl kitų skyrių,
- derybose dėl konkrečių skyrių pasiekti susitarimai, net jei jie yra daliniai, negali būti laikomi galutiniais tol, kol nėra pasiektas bendras susitarimas dėl visų skyrių,

ir Derybų programos 5, 12, 42, 49, 50, 51 ir 52 punktuose nustatyti reikalavimai.

ES skatina Moldovą tęsti savo teisės aktų derinimo su ES *acquis* ir jos veiksmingo įgyvendinimo bei vykdymo užtikrinimo procesą ir apskritai dar iki įstojimo plėtoti ES politikai ir priemonėms kuo artimesnę politiką ir priemones.

ES pažymi, kad savo pozicijoje (AD 39/26 CONF-MD 10) Moldova pripažįsta 2026 m. liepos 8 d. galiojusią ES *acquis* pagal 6 grupę ir kad Moldova bus pasirengusi ją įgyvendinti ne vėliau kaip jos įstojimo į Europos Sąjungą dieną.

1. 30 skyrius. Išorės santykiai

ES atkreipia dėmesį į Moldovos dalinį teisės aktų suderinimą su ES *acquis* **bendros prekybos politikos** srityje. ES tikisi, kad Moldova stiprins savo administracinius gebėjimus, siekdama užtikrinti, kad jos tarptautiniai susitarimai būtų suderinti su ES *acquis* ir kad visi tiesiogiai taikomi ES bendros prekybos politikos srities teisės aktai būtų veiksmingai taikomi iki jos įstojimo į ES. ES atkreipia dėmesį į Moldovos įsipareigojimą iki įstojimo į ES dienos daugiašaliame ir dvišaliame kontekste laikytis ES pozicijų pagal bendrą prekybos politiką. ES prašo Moldovos toliau glaudžiai bendradarbiauti su Europos Komisija dėl visų prekybos politikos pakeitimų laikotarpiu iki įstojimo ir prisiderinti prie ES politikos ir pozicijų trečiųjų valstybių atžvilgiu ir tarptautinėse organizacijose, įskaitant visas derybas Pasaulio prekybos organizacijoje.

ES pabrėžia, kad Moldovai tenka atsakomybė užtikrinti, kad jai įstojus į ES visi jos **tarptautiniai susitarimai**, visų pirma visi Moldovos ir trečiųjų valstybių su prekyba susiję susitarimai ar dvišalės investicijų sutartys, atitiktų *acquis*. ES primena, kad Moldova turės nutraukti visus esamus dvišalius Moldovos ir trečiųjų valstybių susitarimus ir visus kitus Moldovos sudarytus tarptautinius susitarimus, kurie nesuderinami su narystės Europos Sąjungoje įsipareigojimais ir visų pirma išimtinė ES kompetencija bendros prekybos politikos srityje. ES atidžiai stebės Moldovos pastangas šioje srityje.

ES pabrėžia, jog svarbu, kad Moldova iki įstojimo dienos visiškai denonsuotų visus savo laisvosios prekybos susitarimus ir užtikrintų, kad visi susitarimai dėl prekybos, investicijų bei ekonominio bendradarbiavimo ir kiti susiję susitarimai būtų suderinti su *acquis*. Moldovos prašoma nuolat informuoti ES apie visų derybų šiuo klausimu su trečiosiomis valstybėmis turinį ir glaudžiai derinti visas tokias derybas su Komisija. ES pabrėžia, jog svarbu, kad Moldova užtikrintų, kad į visus su prekyba susijusius naujus susitarimus, kuriuos Moldova gali sudaryti su trečiąja valstybe nuo dabar iki įstojimo dienos, būtų įtraukta nuostata, suteikianti Moldovai teisę iki įstojimo nutraukti susitarimą nereikalaujant iš ES jokios kompensacijos. ES pažymi, kad Moldova nuo įstojimo dienos turi taikyti ES bendrąjį muitų tarifą visiems gaminiais ir ES prekybos paslaugomis liberalizavimą.

ES atkreipė dėmesį į tai, kad Moldova suderino savo teisės aktus su ES *acquis* **dvejopo naudojimo prekių eksporto kontrolės** srityje. ES tikisi, kad Moldova stiprins savo administracinius gebėjimus ir darbuotojų pasirengimą, kad įstojimo į ES metu būtų veiksmingai taikomos ES taisyklės šioje srityje. ES taip pat pabrėžia, jog svarbu, kad Moldova toliau reguliariai atnaujintų nacionalinį kontroliuojamų dvejopo naudojimo prekių sąrašą pagal naujausią sąrašą, pateiktą Reglamento (ES) 2021/821 su pakeitimais I priede. ES atkreipia dėmesį į Moldovos dedamas pastangas prisijungti prie **Vasenaro susitarimo**, nes tai gali palengvinti pasirengimą įgyvendinti dvejopo naudojimo prekių *acquis*, ir prašo Moldovos nedelsiant užbaigti šį prisijungimą. ES taip pat prašo Moldovos užtikrinti, kad ji kuo greičiau prisijungtų prie Branduolinių tiekėjų grupės (NSG) ir Raketų technologijų kontrolės režimo (MTCR). Be to, Moldovos prašoma apsvarstyti galimybę laikytis Australijos grupės (AG) principų, nes tai būtų teigiamas žingsnis siekiant teisės aktų suderinimo su ES *acquis* ir narystės AG.

Moldova taip pat turi taikyti ES taisykles dėl oficialiai remiamų eksporto kreditų ir užtikrinti veiksmingą ES prekybos apsaugos priemonių vykdymą po įstojimo į ES.

ES pažymi, kad Moldovoje nėra teisės aktų, reglamentuojančių **tiesioginių užsienio investicijų (TUI) tikrinimą**, ir palankiai vertina Moldovos įsipareigojimą iki 2025 m. pabaigos toliau derinti savo teisės aktus su ES taisyklėmis šioje srityje. ES pabrėžia, jog svarbu, kad Moldova suderintų savo teisės aktus su Reglamento (ES) 2019/452 dėl TUI tikrinimo nuostatomis, įskaitant peržiūrėto reglamento, kai jis bus priimtas, nuostatas.

ES pažymi, kad **užsienio politikos priemonių** srityje Moldova nėra **Kimberlio proceso** šalis. Be to, ES pažymi, kad Moldova nuo įstojimo į ES dienos automatiškai taps Kimberlio proceso šalimi. Todėl ES prašo Moldovos tęsti pasirengimą, įskaitant teisės aktų derinimą, siekiant užtikrinti, kad nuo įstojimo į ES dienos būtų taikomos Kimberlio procesą reglamentuojančios taisyklės. ES atkreipia dėmesį į tai, kad Moldova nėra suderinusi teisės aktų su ES **acquis kovos su kankinimu** srityje. ES pabrėžia, jog svarbu, kad Moldova užtikrintų visišką teisės aktų suderinimą su Reglamento (ES) 2019/125 dėl kovos su kankinimu nuostatomis, ir primena, kad įstojimo į ES metu reikia užtikrinti veiksmingą taisyklių laikymąsi.

ES pažymi, kad **išorės veiksmų politikos** srityje Moldova yra įsipareigojusi laikytis ES politikos ir principų, kuriais grindžiamos jos tarptautinės partnerystės. ES ragina Moldovą sukurti tarptautinio bendradarbiavimo ir vystymosi politikos teisinę sistemą, laikantis ES politikos ir principų, be kita ko, stiprinti administracinius gebėjimus.

ES pažymi, kad **humanitarinės pagalbos politikos** srityje Moldova yra įsipareigojusi laikytis ES politikos ir principų, kuriais grindžiamas humanitarinės pagalbos teikimas. ES palankiai vertina tai, kad Moldova neseniai sukūrė humanitarinės pagalbos politikos trečiųjų valstybių atžvilgiu teisinę sistemą, laikydamasi ES politikos ir principų.

ES pažymi, kad **kovos su korupcija išorės santykiuose** srityje Moldova yra nustačiusi kovos su korupcija teisinę sistemą ir nacionalinę strategiją. ES tikisi, kad Moldova stiprins kovą su korupcija užtikrindama veiksmingą ir tvarų kovos su korupcija priemonių, įskaitant prevencines priemones ir informuotumo didinimą, taikymą.

2. 31 skyrius. Užsienio, saugumo ir gynybos politika

ES palankiai vertina tai, kad Moldovos užsienio, saugumo ir gynybos politika grindžiama Moldovos strateginiu pasirinkimu tapti ES nare ir jį atspindi.

ES pažymi, kad **institucijų ir sprendimų priėmimo proceso** klausimu Moldova sėkmingai rengiasi veiksmingai ir laiku įgyvendinti ES BUSP. ES ragina Moldovą stiprinti savo institucinius gebėjimus šioje srityje.

ES akcentuoja plataus masto **politinį dialogą** su Moldova, atspindintį mūsų bendradarbiavimo su Moldova BUSP ir BSGP srityse aprėptį ir išsamumą. ES atkreipia dėmesį į Moldovos tvirtą įsipareigojimą siekti narystės ES įgyvendinant strateginę ir proaktyvią užsienio politiką. ES atkreipia dėmesį į Moldovos reguliarių politinį dialogą ir ryšius su keletu trečiųjų šalių partneriais [...], taip pat jos aktyvų vaidmenį regione ir regioninėse iniciatyvose ir (arba) formatuose, laikantis su ES vertybėmis ir užsienio politikos interesais suderintų pozicijų. Moldova pareiškė tvirtai remianti Ukrainos suverenitetą, nepriklausomybę ir teritorinį vientisumą, reaguodama į Rusijos agresijos karą prieš Ukrainą.

Bendros užsienio ir saugumo politikos (BUSP) klausimu ES pažymi, kad 2024 m. Moldovos prisijungimo prie vyriausiosios įgaliotinės pareiškimų ES vardu ir prisiderinimo prie Tarybos sprendimų dėl ribojamųjų priemonių lygis siekė 91%. ES primygtinai ragina Moldovą imtis tolesnių konkrečių veiksmų siekiant visapusiško prisijungimo prie vyriausiosios įgaliotinės pareiškimų ES vardu ir visiško prisiderinimo prie Tarybos sprendimų dėl ribojamųjų priemonių, laikantis visų valstybių suvereniteto ir teritorinio vientisumo principų, kad iki įstojimo dienos būtų pasiektas 100 % prisijungimas ir prisiderinimas.

ES pažymi, kad Moldova savo teisės aktus yra iš dalies suderinusi su ES *acquis* **ribojamųjų priemonių** srityje. ES tikisi, kad iki įstojimo dienos Moldova bus visiškai suderinusi savo teisės aktus su visais ES sankcijų režimais. ES atkreipia dėmesį į valdžios institucijų pastangas suderinti ribojamųjų priemonių įgyvendinimo teisės aktus ir mechanizmus su ES *acquis*. ES prašo Moldovos toliau stiprinti sankcijų įgyvendinimo sistemą laikantis ES *acquis*.

ES atkreipia dėmesį į Moldovos įsipareigojimą remti **konfliktų prevencijos** tikslais ES įgyvendinamas priemonės bei veiksmus ir juose dalyvauti, be kita ko, sukuriant nacionalinį ankstyvojo perspėjimo mechanizmą. ES prašo Moldovos toliau derinti savo teisinę ir techninę konfliktų prevencijos sistemą su ES *acquis*, dar labiau sumažinti atotrūkį tarp ankstyvojo perspėjimo ir išankstinių veiksmų, užtikrinant, kad konfliktų prevencijos veiksmai būtų integruotai grindžiami analize. **Ginklų neplatino** klausimu ES pažymi, kad Moldova remia ES tikslus, susijusius su nusiginklavimu, ginkluotės kontrole ir ginklų neplatiniu, ir yra pasirengusi priimti ir įgyvendinti atitinkamą *acquis*. ES atkreipia dėmesį į tai, kad Moldova yra visų pagrindinių tarptautinių susitarimų dėl masinio naikinimo ginklų neplatino šalis, taip pat ir įprastinių ginklų srityje. ES pabrėžia, kad svarbu prisiderinti prie ES pozicijų įvairiuose tarptautiniuose ginklų neplatino ir ginklų kontrolės forumuose – tai yra svarbus ES prioritetas.

ES atkreipia dėmesį į tai, kad Moldova rengia specialų nacionalinės politikos dokumentą dėl **šaulių ir lengvųjų ginklų (ŠLG)** ir įgyvendinimo struktūrą, ir ragina Moldovą toliau dėti pastangas ir kuo greičiau priimti nacionalinės politikos dokumentą, pasinaudojant prieinama ES finansuojama parama. ES ragina Moldovą priimti nacionalinės politikos dokumentą dėl šaulių ir lengvųjų ginklų, grindžiamą ES kovos su neteisėtais šaunamaisiais ginklais, šaulių ir lengvaisiais ginklais bei jų šaudmenimis strategijoje išdėstytais principais.

Kalbant apie **bendradarbiavimą su tarptautinėmis organizacijomis**, ES pažymi, kad Moldova yra aktyvi daugiau kaip 90 tarptautinių organizacijų, įskaitant pagrindines institucijas, pavyzdžiui, Jungtines Tautas, Europos Tarybą ir Europos saugumo ir bendradarbiavimo organizaciją, narė. ES taip pat pažymi, kad Moldova yra prisijungusi prie Romos statuto, įsigaliojusio 2011 m. sausio 1 d. ES atkreipia dėmesį į Moldovos nuoseklų prisiderinimą prie ES pozicijų tarptautiniuose forumuose, be kita ko, Rusijos agresijos karo prieš Ukrainą kontekste, o tai rodo jos įsipareigojimą laikytis taisyklėmis grindžiamos tarptautinės tvarkos. ES ragina Moldovą toliau dėti pastangas įvykdyti įsipareigojimus ir įgyvendinti įvairių tarptautinių organizacijų rekomendacijas.

ES palankiai vertina proaktyvų Moldovos dalyvavimą **tarptautiniuose žmogaus teisių forumuose**, visų pirma tai, kad ji sistemingai remia ES prioritetus ir veiksmus Jungtinėse Tautose, Europos Taryboje, Europos saugumo ir bendradarbiavimo organizacijoje ir derinasi prie jų. ES palankiai vertina Moldovos įsipareigojimą toliau derinti savo prioritetus žmogaus teisių srityje su ES veiksmų planu žmogaus teisių ir demokratijos srityje ir Trečiuoju lyčių lygybės veiksmų planu (LLVP III).

ES pažymi, kad nuo 2018 m. galioja ES ir Moldovos susitarimas dėl informacijos saugumo. ES taip pat pažymi, kad po susitarimo dėl informacijos saugumo sudarymo 2021 m. sausio 26 d. įsigaliojo įgyvendinimo susitarimas. ES atkreipia dėmesį į tai, kad Moldova pareiškė norą toliau prisiderinti prie ES saugumo priemonių ir šiuo metu stiprina savo institucinius gebėjimus bei rengia tolesnes teisėkūros, fizines ir technines priemones. ES pabrėžia, kad Moldova iki įstojimo turės būti baigusi derinimą su šiomis taisyklėmis, kad galėtų užtikrinti saugų elektroninį keitimąsi įslaptinta informacija.

ES atkreipia dėmesį į naują Moldovos nacionalinę saugumo strategiją ir nacionalinę gynybos strategiją, kuriose atsižvelgiama tiek į dabartines grėsmių aplinkybes, tiek į atitinkamus konceptualius kovos su **hibridinėmis grėsmėmis** metodus, daugiau dėmesio skiriant integruotam ir veiksmus visais valdžios lygmenimis apimančiam požiūriui. ES ragina Moldovą įgyvendinti veiksmus ir toliau siekti struktūriškai koordinuoti valdžios institucijų pastangas ir pastangas įvairiose srityse. ES ragina Moldovą toliau ryžtingai dirbti, kad būtų veiksmingai sprendžiamas **užsienio vykdomo manipuliavimo informacija ir kišimosi (FIMI)**, įskaitant dezinformaciją, klausimas, ir imtis veiksmų siekiant didinti visuomenės atsparumą FIMI bei kitų formų hibridinėms grėsmėms. Atsižvelgdama į Rusijos kišimosi intensyvumą, ES ragina Moldovą nuolat pritaikyti kovos su užsienio vykdomu manipuliavimu informacija ir kišimusi priemones, be kita ko, įgyvendinant ES FIMI priemonių rinkinį ir galiausiai priimant su Skaitmeninių paslaugų aktu (SPA) suderintus teisės aktus.

ES atkreipia dėmesį į Moldovos pastangas pertvarkyti ir modernizuoti savo gynybos sektorių, daugiau dėmesio skiriant integracijai į Europos Sąjungos saugumo ir gynybos struktūrą. Šiuo atžvilgiu Moldova **stiprina savo karinius gynybos pajėgumus** pagal Europos taikos priemonę.

ES palankiai vertina intensyvesnį bendradarbiavimą su Moldova su **saugumu ir gynyba** susijusiais klausimais, įskaitant tai, kad 2024 m. gegužės mėn. pasirašyta ES ir Moldovos saugumo ir gynybos partnerystė (neprivalomas dokumentas), kuria sukurta tvirtesnio dialogo ir bendradarbiavimo platforma ir tokiu būdu stiprinami pajėgumai saugumo ir gynybos srityje, atspindint stiprėjantį abiejų šalių dialogą ir tarpusavio bendradarbiavimą.

ES atkreipia dėmesį į Moldovos indėlį į ES krizių valdymo misijas ir operacijas pagal **bendrą saugumo ir gynybos politiką (BSGP)**, visų pirma operaciją EUFOR ALTHEA Bosnijoje ir Hercegovinoje ir EUTM Somalia. ES taip pat atkreipia dėmesį į ankstesnį Moldovos indėlį į EUTM Mali ir EUTM Centrinės Afrikos Respublikoje.

ES atkreipia dėmesį į Moldovos suinteresuotumą dalyvauti **nuolatinio struktūrizuoto bendradarbiavimo** (PESCO) projektuose. ES prašo Moldovos toliau dėti pastangas ateityje dalyvauti atitinkamuose PESCO projektuose. Kadangi tai yra valstybių narių inicijuota sistema, tokius prašymus pirmiausia vertina atitinkamų projektų dalyviai.

ES pažymi, kad **kovos su korupcija užsienio, saugumo ir gynybos politikos srityje** klausimu Moldova yra nustačiusi teisinę sistemą, skirtą kovai su korupcija šiose srityse. ES tikisi, kad Moldova stiprins kovą su korupcija užtikrindama veiksmingą ir tvarų kovos su korupcija priemonių, įskaitant prevencines priemones ir informuotumo didinimą, taikymą bei gerindama atitinkamų kovos su korupcija institucijų tarpinstitucinį koordinavimą.

* * *

Atsižvelgdama į dabartinę pasirengimo padėtį, ES pažymi, jog laikantis nuomonės, kad Moldova turi toliau daryti pažangą derindama teisės aktus su toliau nurodytų skyrių ES *acquis* ir ją įgyvendindama, šiuos skyrius preliminarai bus galima uždaryti tik tada, kai ES įsitikins, jog įvykdyti šie kriterijai:

30 skyrius. Išorės santykiai

- Moldova toliau derina savo teisinę sistemą su Reglamento (ES) 2021/821 dėl dvejojo naudojimo prekių eksporto kontrolės (su pakeitimais) nuostatomis ir su Reglamento (ES) 2019/452 dėl TUI tikrinimo (su pakeitimais) nuostatomis ir derina savo teisinę sistemą su Reglamento (ES) 2019/125 dėl kovos su kankinimu nuostatomis.
- Moldova pateikė Komisijai veiksmų planą, kuriame išdėstytas išsamus jos tarptautinių susitarimų sąrašas, siekiant nuo įstojimo dienos suderinti šiuos susitarimus su *acquis*.

31 skyrius. Užsienio, saugumo ir gynybos politika

- Moldova priėmė 2025 m. nacionalinės politikos dokumentą dėl šaulių ir lengvųjų ginklų, grindžiamą ES kovos su neteisėtais šaunamaisiais ginklais, šaulių ir lengvaisiais ginklais ir jų šaudmenimis strategijoje išdėstytais principais, kuriame apibrėžiamos nacionalinių valdžios institucijų atsakomybės sritys, veiksmai, kurių reikia imtis, ir daro konkrečią pažangą jį įgyvendinant.

Derybų metu bus toliau stebima teisės aktų derinimo su ES *acquis* ir jos įgyvendinimo pažanga. ES pabrėžia, kad ypač daug dėmesio ji skirs visų pirmiau nurodytų konkrečių klausimų stebėsenai, kad būtų užtikrinti Moldovos administraciniai gebėjimai ir jos gebėjimai užbaigti teisės aktų suderinimą, kiek tai susiję su visais šios derybų skyrių grupės apimamais sektoriais, taip pat tolesnė įgyvendinimo ir vykdymo užtikrinimo pažanga. Ypač daug dėmesio reikia skirti šios skyrių grupės ir kitų derybų skyrių sąsajoms. Moldovos teisės aktų atitiktis ES *acquis* ir jos įgyvendinimo gebėjimų galutinį įvertinimą bus galima atlikti tik vėlesniame derybų etape.

Atsižvelgdama į visas pirmiau pateiktas pastabas, Konferencija tinkamu metu turės vėl svarstyti šios grupės klausimus.

Be to, ES primena, kad nuo 2026 m. liepos 8 d. iki derybų pabaigos gali būti priimta naujų *acquis* teisės aktų.